Mašininis vertimas yra rašytinio ar sakytinio teksto vertimas, kurį atlieka kompiuteris, o ne žmogus vertėjas. Mašininis vertimas (sutrumpintai MV) dažnai laikomas kompiuterinės lingvistikos disciplina, kuri tiria teksto vertimo kompiuteriu metodus. Praktiniai mašininio vertimo tyrimai prasidėjo netrukus po to, kai buvo sukurti pirmieji kompiuteriai, kaip vienas iš galimų kompiuterių pritaikymo būdų. Pirmosios nesėkmės mašininio vertimo srityje paskatino pradėti daugiau kompiuterinės lingvistikos tyrimų. Jų rezultatai buvo naudojami mašininio vertimo technologijoms tobulinti. Šiuolaikinėse mašininio vertimo sistemose naudojami neuroninių tinklų modeliai, kurie nuolat vystomi ir tobulinami.

Iš pat pradžių MV tebuvo labai primityvus vienos kalbos žodžių pakeitimas atitinkamais statistiškai dažnesniais kitos kalbos žodžiais. Rezultatas buvo faktiškai nepriimtinas, nes priklausomai nuo teksto ir konteksto, kuriame žodis vartojamas, jis gali turėti labai skirtingas reikšmes. Tobulėjant kompiuterinei lingvistikai, MV pradėjo naudoti kalbų tekstynus ir statistinius metodus, kurie leido atsižvelgti į kalbų tipologijos skirtumus ir versti, pavyzdžiui, frazeologizmus.

Šiandien mašininis vertimas yra ne tik mokslinių tyrimų sritis, bet ir plačiai naudojama technologija bei sėkmingas komercinis produktas. Mašininio vertimo kokybė gali labai skirtis priklausomai nuo kalbų kombinacijos ir teksto srities. Nors mašininis vertimas yra plačiai naudojamas, vertimo biurai vis dar negali visiškai automatizuoti vertimo procesų. MV sprendimai, kitaip nei kiti kompiuteriniai įrankiai, pvz., kompiuterizuotas vertimas (computer-assisted translation, computer-aided translation – CAT) ir interaktyvus vertimas (vertimas su kompiuterio pagalba), atlieka vertimus žmogui dalyvaujant minimaliai ar net nedalyvaujant visai.

Mašininis vertimas turi milžinišką praktinę reikšmę šiuolaikiniame pasaulyje, ypač Europos Sąjungoje, kur visos ES valstybių narių kalbos turi būti verčiamos vienu metu, taip mažinant kalbos barjerą. Be mašininio vertimo galimybės tektų samdyti šimtus vertėjų, o tai užimtų daugiau laiko ir žmogiškųjų išteklių. Nepaisant technologinės pažangos, mašininis vertimas dar negali pakeisti žmogaus. Šiuo metu pasaulyje yra apie 300 000 profesionalių vertėjų, kurie sudaro 0,004 % pasaulio gyventojų. Remiantis JAV statistikos specialistų tyrimais, vertimo paslaugų rinkos vertė sudaro maždaug 50 mlrd. JAV dolerių, ir šis skaičius nuolat auga.

Šiandien mašininio vertimo technologiją galima pritaikyti konkrečioms sritims ar profesijų poreikiams (pvz., informuoti apie būsimas orų prognozes), o kruopščiai parinkta kalbinė medžiaga gali gerokai pagerinti vertimo rezultatą. Tai ypač naudinga tose srityse, kuriose

vartojama labai formali ar standartizuota kalba. Todėl oficialių standartinių pranešimų (tekstų) ar standartinių teisinių dokumentų mašininis vertimas užtikrina geresnius rezultatus nei verčiant pokalbius ar kitus mažiau standartizuotus tekstus, įskaitant ir literatūros kūrinius.

GERIAUSI MAŠININIO VERTIMO SPRENDIMAI ŠIANDIEN

Šiuo metu pasaulyje nėra nė vienos mašininio vertimo programos, kuri visiškai atitiktų vertimo gavėjo poreikius ir reikalavimus. Kiekvienas sprendimas turi savų privalumų ir trūkumų. Penki geriausi šiuolaikiniai mašininio vertimo sprendimai pateikiami toliau.

„Google Translate“ – nuo 2006 m. „Google“ naudoja neuroninį mašininį vertimą ir ypatingą patentuotą mašininio vertimo technologiją, vadinamą „Google“ neuroniniu mašininiu vertimu. Ši technologija naudoja pasikartojančius neuroninius tinklus ir gali išversti ištisus sakinius išsaugodama kuo daugiau konteksto.

„DeepL Translator“ – ši mašininio vertimo programa, naudojanti dirbtinį intelektą ir intensyviai besimokanti geriausių būdų versti, pradėta naudoti 2017 metais. „DeepL Translator“ pateikia tikslesnius ir labiau niuansuotus vertimus, palyginti su kitais mašininio vertimo įrankiais.

„Bing Microsoft Translator“ – programa, pagrįsta „Microsoft“ patentuota mašininio vertimo sistema ir naudojanti algoritmą, analizuojantį žodžių vertimo eiliškumą, kad vertimas būtų kuo tikslesnis.

„SYSTRAN Translate“ – 1968 metais įkurta įmonė buvo pirmoji, pasiūliusi komercinio mašininio vertimo paslaugas. Reguliariai atnaujina vertimo įrankį naujomis ir pažangiomis mašininio vertimo technologijomis ir funkcijomis. Pateikia labai tikslius vertimus.

„Amazon Translate“ – šis mašininio vertimo įrankis buvo sukurtas kartu su elektroninės prekybos rinka, siekiant greitai ir kokybiškai versti už prieinamą kainą.

Vertimų biuras Vilniuje ir kituose miestuose „Skrivanek“ taip pat turi savo neuroninio mašininio vertimo sprendimą – „Skrivanek NMT“.

Būtina pažymėti, kad mašininis vertimas gali padėti išversti tekstus ar svetaines, tačiau kol kas jis negali pakeisti žmogaus atlikto vertimo. Jis gali pagreitinti standartinių dokumentų vertimo procesą, nes tokius dokumentus išverčia gana tiksliai ir efektyviai, tačiau tikrai prireiks vertėjo arba kalbos specialisto, kad šis apdorotų vertimą bei jį suredaguotų po to, kai darbą atliks mašininis vertėjas.

Jei jums reikalingas dokumentų vertimas, lokalizacija, ar teisiniai vertimai – *Skrivanek* vertimo biuras Vilniuje su notaro patvirtinimu pritaikys visas kalbines paslaugas pagal jūsų poreikius.